

Lausunto

11.11.2022

Asia: VN/14758/2021

Ympäristöministeriön asetus rakennuksen ilmastaselvityksestä

1. Asetuksen yleinen palaute

a. Onko asetuksessa kuvattu arviointimenetelmä selkeä ja ymmärrettävä?

Ei

b. Onko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi tarpeeksi kattava, jotta se osaltaan tukee hiilineutraaliuden saavuttamista Suomessa?

En osaa sanoa

c. Onko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi sekä uusille että korjattaville rakennuksille?

En osaa sanoa

d. Soveltuuko asetuksessa esitetty arviointimenetelmä mielestäsi käytettäväksi rakennuksen suunnittelun aikana ennen rakentamisluvan hakemista?

Ei

e. Muita yleisiä kommentteja:

Luonnoksen suurin ongelma on sanamuodoissa, jossa ilmastaselvityksen ja siihen vaadittavien laskelmien tekeminen ja/tai niistä vastaaminen asetetaan pääsuunnittelijan, rakennussuunnittelijan ja erityissuunnittelijoiden tehtäväksi. Esitettyssä muodossa ilmastaselvityksen laatimiseen tai sen tarkastamiseen osallistuisivat käytännössä kaikki hankkeen suunnittelijat, joita on tavanomaisesti kymmeniä. Tämä aiheuttaisi paljon päällekkäisyyksiä erityisesti työmaantoimintojen ja purkuvaiheen liittyvien vaikutuksien arvioinnissa. Ilmastaselvitys ja tarvittavat laskelmat ovat kustannustehokkaampia ja luotettavampia, mikäli ne laatii siihen erikoistunut henkilö/taho.

Perustelumuistiossa on tunnistettu, että pääosalle toimijoista tarvitaan kouluttautumista ilmastaselvityksen ja laskelmien laatimiseen. Lisäksi tulee huomioida, että kertaluontoinen kouluttautuminen ei ole riittävää, vaan osaamista on päivitettävä jatkuvasti. Suunnitteluala kärsii kroonisesta resurssipulasta, joten ei ole realistista olettaa, että alalle saadaan lisää osajia kasvavaan työmäärään. Näin ollen uusi osaamis- ja vastuualue vaikuttaa negatiivisesti suunnittelijoiden ja

työnjohtajien nykyisiin tehtäviin. Rakentamisen ja suunnittelun laadussa on nykyiselläänkin parannettavaa rakennusvirheiden vähentämiseksi ja terveellisten rakennusten takaamiseksi. Rakennusvirheillä puolestaan on myös merkittäviä ilmastovaikutuksia korjausten ja väliaikaisten tilojen vuoksi.

Perustelumuistiossa viitataan vaikutuksien osalta Green Building Council Finland:in laatimaan vaikutusarvioon. Kyseisessä vaikutusarviossa lähtökohtana on, että hiilijalanjälkilaskenta teetetään hankkeessa ulkopuolisella konsultilla. Ilmastaselvityksen kustannuksia ja työmäärää rakennushankkeelle on käsitelty varsin pintapuolisesti, vaikka on todettu, että "Työmääräarvio ilmastaselvityksen aiheuttamasta lisätyöstä vaihteli vastaajaryhmien kesken huomattavasti yhdestä päivästä jopa viiden viikon työmäärään." Joka tapauksessa vaikutusarvion lähtökohdat ja asetuksen luonnos ovat merkittävästi ristiriidassa ja täten todelliset vaikutukset ovat merkittävästi arvioituja suurempia. Tietomallien hyödyntämisen valmiudet ja edut ovat ylioptimistisia.

Luotettavien laskelmien ja ilmastaselvityksen laatiminen edellyttää käytännössä erityissuunnitelmien tekemistä. Ilmastaselvitys tulee laatia jo rakennuslupavaiheessa, jolloin ei vielä tyypillisesti ole laadittu erityissuunnitelmia. Nämä laaditaan aikataulu- ja kustannussyistä myöhemmässä vaiheessa. Rakennushankkeeseen ryhtyvä ei tyypillisesti halua teettää suuria määriä suunnitelmia vaiheessa, jossa ei ole edes varmuutta myönnetäänkö hankkeelle rakennuslupa, tehdäänkö siitä valituksia ja mitä mahdollisia muutoksia tarvitaan suunnitelmiin.

2. Kommentit asetusluonnoksen pykäliin

1 § Rakennuksen vähähiilisyyden arviointi

"Pääsuunnittelijan, rakennussuunnittelijan ja erityissuunnittelijan on tehtäviensä mukaisesti arvioitava ilmastaselvitykseen sisältyvä hiilijalanjälki..." -maininta tulisi poistaa, koska tarpeettomasti yksilöi tehtävän kaikille suunnittelijoille kuitenkin osoittamatta vastuullista tahoja.

2 § Määritelmät

-

3 § Arvioinnin kohde

-

4 § Arviointijaksojen pituudet

-

5 § Arvioinnissa käytettävät tiedot

-

6 § Hiilijalanjäljen arviointi

"Pääsuunnittelijan, rakennussuunnittelijan ja erityissuunnittelijan on tehtäviensä mukaisesti ar-

voitava uuden rakennuksen tai laajamittaisesti korjattavan rakennuksen elinkaaren hiilijalan-
jälki..." -maininta tulisi poistaa, koska tarpeettomasti yksilöi tehtävän kaikille suunnittelijoille
kuitenkaan osoittamatta vastuullista taho.

7 § Rakennustuotteiden valmistus

-

8 § Rakennustuotteiden vaihdot

-

9 § Rakennus- ja purkumateriaalin käsittely

-

10 § Rakennus- ja purkumateriaalin loppusijoitus

-

11 § Kuljetukset

-

12 § Työmaatoiminnot

-

13 § Energian käyttö rakennuksessa

-

14 § Hiilikädenjäljen arviointi

"Pääsuunnittelijan, rakennussuunnittelijan ja erityissuunnittelijan on tehtäviensä mukaisesti ar-
voitava uuden rakennuksen tai laajamittaisesti korjattavan rakennuksen elinkaaren hiilikäden-
jälki. " -maininta tulisi poistaa, koska tarpeettomasti yksilöi tehtävän kaikille suunnittelijoille
kuitenkaan osoittamatta vastuullista taho.

15 § Uudelleenkäyttö ja kierrätys

-

16 § Hyödyntäminen kierrätyspolttoaineena

-

17 § Hyödyntäminen polttolaitoksessa

-

18 § Ylimääräinen uusiutuva energia

-

19 § Hiilivarasto

-

20 § Karbonatisoituminen

-

21 § Istutettava puusto

-

22 § Ilmastaselvityksen laadinta ja päivittäminen

"Pääsuunnittelijan, rakennussuunnittelijan ja erityissuunnittelijan on tehtäviensä mukaisesti laadittava ilmastaselvitys..." -maininta tulisi poistaa, koska tarpeettomasti yksilöi tehtävän kaikille suunnittelijoille kuitenkin osoittamatta vastuullista tahoja.

23 § Ilmastaselvityksen sisältö

-

24 § Vähähiilisuuden tulosten esittäminen ilmastaselvityksessä

-

25 § Arvioinnin tulosten kohdistaminen eri käyttötarkoituksille

-

Lindroos Ari
AFRY Finland Oy / PIDFI - Civil